

Závěr č. 40

**ze zasedání poradního sboru nejvyššího státního tajemníka k zákonu o státní službě
ze dne 31. května 2024**

**Pravomoc služebního orgánu rozhodnout o převedení státního zaměstnance
i po uplynutí maximální možné doby zařazení mimo výkon služby z organizačních
důvodů**

Služebnímu orgánu není po uplynutí maximální možné doby zařazení mimo výkon služby z organizačních důvodů dána pravomoc převést státního zaměstnance zařazeného mimo výkon služby podle § 62 odst. 1 zákona o státní službě.

Odůvodnění:

Poradní sbor se zabýval otázkou, zda je služební orgán oprávněn k převedení státního zaměstnance zařazeného mimo výkon služby podle § 62 odst. 1 zákona o státní službě i po uplynutí maximální možné doby zařazení mimo výkon služby z organizačních důvodů v případě, kdy dle názoru služebního orgánu nebyly naplněny podmínky jejího marného uplynutí.

Podle § 62 odst. 1 zákona o státní službě lze zařadit státního zaměstnance mimo výkon služby maximálně na dobu 6 měsíců; doba zařazení mimo výkon služby z organizačních důvodů počíná prvním dnem a končí uplynutím posledního dne šestiměsíční doby¹. Je vyjádřena jako nejzazší doba, po kterou může být státní zaměstnanec zařazen mimo výkon služby z organizačních důvodů. Zároveň se jedná o dobu, která musí být v rámci zařazení mimo výkon služby beze zbytku vyčerpána, má-li být její marné uplynutí důvodem pro skončení služebního poměru. Po tuto dobu je služební orgán povinen činit příslušné kroky ve snaze státního zaměstnance převést nebo zařadit na vhodné služební místo ve svém služebním úřadu

¹ viz Závěr č. 11 ze zasedání poradního sboru náměstka ministra vnitra pro státní službu k zákonu o státní službě ze dne 25. listopadu 2016 - Počítání dob vymezených v zákoně o státní službě

(popř. v jiném služebním úřadu příslušným služebním orgánem). Kroky služebního orgánu musí být doloženy ve správním spisu vedeném v řízení o skončení služebního poměru a musí být popsány v odůvodnění rozhodnutí o skončení služebního poměru.² Pokud nesplnění této podmínky (resp. její nedostatečné prokázání) konstatuje odvolací orgán, je třeba postupovat analogicky podle § 75 zákona o státní službě (ve smyslu Závěru č. 14 ze zasedání poradního sboru náměstka ministra vnitra pro státní službu k zákonu o státní službě ze dne 26. května 2017 – Nezákonné skončení služebního poměru).

Podmínka *marného uplynutí* doby 6 měsíců zařazení státního zaměstnance mimo výkon služby je stanovena v § 72 odst. 1 písm. d) zákona o státní službě. Doba zařazení státního zaměstnance mimo výkon služby z organizačních důvodů je ochrannou dobou³, po kterou má služební orgán povinnost hledat pro státního zaměstnance volné služební místo. Jakmile takové vhodné služební místo najde, je jeho povinností na toto služební místo státního zaměstnance převést postupem podle § 61 zákona o státní službě.

Výše popsané situaci se věnuje i *Metodický pokyn č. 1/2020, kterým se stanoví podrobnosti ke skončení služebního poměru* (dále jen „Metodický pokyn č. 1/2020“), který v čl. 7 odst. 3 dovozuje, že v případě zákonné podmínky *marného uplynutí* doby 6 měsíců nejde o pouhé uplynutí doby, ale že v této době musí služební orgán vyvíjet *dostatečnou aktivitu* ve snaze státního zaměstnance převést nebo zařadit na jiné vhodné volné služební místo. Pokud by tato zákonná podmínka nebyla splněna, resp. by nebyla následně v řízení o skončení služebního poměru bez důvodných pochybností prokázána, nebylo by možné rozhodnout o skončení služebního poměru státního zaměstnance. Metodický pokyn č. 1/2020 však následně uvádí, že pokud by nesplnění podmínky *marného uplynutí* doby dovedl již samotný služební orgán v řízení o skončení služebního poměru, měl by rozhodnout o zastavení řízení o skončení služebního poměru (srov. § 66 odst. 2 správního řádu) a o následném převedení nebo zařazení státního zaměstnance na jiné vhodné volné služební místo. Pokud by takové služební místo nebylo možné bezprostředně po zastavení řízení o skončení služebního poměru nalézt, měl by

² viz čl. 7 odst. 3 Metodického pokynu náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 1/2020, kterým se stanoví podrobnosti ke skončení služebního poměru

³ Přijetí do služebního poměru je spojeno se zvýšenou ochranou státního zaměstnance v průběhu služby. Tato ochrana se projevuje mj. v tom, že státní zaměstnanec, který byl odvolán ze svého původního služebního místa, nebo jehož dosavadní služební místo bylo zrušeno, není ze služebního poměru „automaticky“ propuštěn pro nadbytečnost, ale služební orgán je povinen nalézt mu jiné vhodné místo ve služebním úřadě, případně ve služebních úřadech jiných. Je tedy zřejmé, že prioritou při obsazování volných služebních míst je chránit a upřednostňovat stávající státní zaměstnance, kteří již byli do služebního poměru přijati (srov. rozsudek Nejvyššího soudu č. j. 6 Ads 315/2020 - 58 ze dne 8. 12. 2021).

se je služební orgán snažit nalézt po dobu, jejíž délka by odpovídala době, po kterou v průběhu doby 6 měsíců zařazení mimo výkon služby z organizačních důvodů nevyvíjel potřebnou aktivitu směřující k nalezení vhodného volného služebního místa. Teprve až tehdy, když ani po této době nebude nalezeno vhodné volné služební místo, měl by zahájit řízení o skončení služebního poměru. Ačkoliv *Metodický pokyn č. 1/2020* zároveň zmiňuje nezbytnost informování státního zaměstnance o všech krocích služebního orgánu a uvádí, že musí být přihlíženo k vyjádření a stanovisku státního zaměstnance, poradnímu sboru se uvedené řešení obecně nejeví jako vhodný postup, a to především s ohledem na možné riziko nekonzistentního rozhodování a s ohledem na zásadu zákazu libovůle rozhodování správního orgánu.

Poradní sbor naopak zaujal stanovisko, že služebnímu orgánu není po uplynutí maximální možné doby zařazení mimo výkon služby z organizačních důvodů dána pravomoc převést státního zaměstnance zařazeného mimo výkon služby podle § 62 odst. 1 zákona o státní službě. Služební orgán by měl po uplynutí doby 6 měsíců (automaticky) zahájit řízení o skončení služebního poměru podle § 72 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 62 odst. 1 zákona o státní službě, aniž by jakkoliv blíže zkoumal „*marnost*“ uplynutí šestiměsíční doby (neboť postačuje, že služební orgán v době zařazení mimo výkon služby státního zaměstnance na jiné vhodné služební místo nepřevedl).

To, že o otázce přezkumu svých vlastních úkonů učiněných v období zařazení státního zaměstnance mimo výkon služby by měl rozhodovat sám služební orgán, který v důsledku své nedostatečné aktivity zatížil své rozhodnutí vadou, se ve světle výše uvedeného příkladu jeví jako nevhodné. Podle poradního sboru není namístě (kromě případů, kdy služební orgán plně vyhoví odvolání státního zaměstnance postupem podle § 87 správního řádu), aby služební orgán měl pravomoc přezkoumat sám své vlastní kroky, respektive zhojit vadu spočívající v jeho vlastní neaktivitě, státního zaměstnance na jiné vhodné služební místo převést a zahájené řízení o skončení služebního poměru podle § 66 odst. 2 správního řádu zastavit s odůvodněním, že v předchozím řízení neučinil patřičné kroky k převedení státního zaměstnance na vhodné služební místo, ačkoliv je učinit měl. Takový postup prvostupňového služebního orgánu může narušit princip legitimního očekávání státního zaměstnance, neboť státní zaměstnanec očekává, že jeho služební poměr skončí po uplynutí doby 6 měsíců, po kterou byl zařazen mimo výkon služby. V případě, bude-li ještě v důsledku zastavení řízení o skončení služebního poměru státní zaměstnanec převeden na jiné služební místo, narušuje takové řešení princip předvídatelnosti rozhodování.

Posouzení naplnění podmínek § 72 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 62 odst. 1 zákona o státní službě má dle názoru poradního sboru příslušet pouze odvolacímu orgánu v rámci řízení o odvolání proti rozhodnutí o skončení služebního poměru (popř. proti usnesení o zastavení řízení o skončení služebního poměru). Pokud se účastník řízení sám odvolá proti rozhodnutí o skončení služebního místa s poukazem na to, že pro něj existovalo jiné vhodné místo, a odvolací orgán v rámci odvolacího řízení shledá, že doba zařazení mimo výkon služby neuplynula marně, odvolání vyhoví. Popřípadě, tak učiní již samotný služební orgán formou autoremedury (§ 87 správního řádu).